

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

**Дипломна робота магістра
на тему:
«Особливості розвитку готельно-ресторанного підприємства»**

Виконав: студент II курсу ОС
«магістр», GRS1-M20 групи
спеціальності: 241 Готельно-
ресторанна справа
Покорний Максим Андрійович

Науковий керівник:
кандидат економічних наук,
доцент кафедри туризму та
готельно-ресторанної справи
Олійник О.С.

Рецензент: кандидат економічних
наук, доцент, доцент кафедри
економіки підприємства
Семенець І.В.

м. Кам'янець-Подільський
2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	6
1.1. Сутність дефініції «розвиток»	6
1.2. Особливості розвитку готельно-ресторанного підприємства в сучасних умовах.....	15
1.3. Ефективність діяльності розвитку готельно-ресторанного підприємства.....	23
Висновки до 1 розділу	34
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИХ ПІДПРИЄМСТВ	36
2.1. Сьогодення стану розвитку готельно-ресторанних підприємств в Україні	36
2.2. Вплив особливостей розвитку готельно-ресторанних підприємств на їх динаміку діяльності враховуючи регіональний аспект	46
2.3. Аналіз ефективності готельно-ресторанних підприємств сучасного стану.....	64
Висновки до 2 розділу	69
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТЕЙ В УКРАЇНІ	71
3.1 Прогнозування перспектив розвитку готельно-ресторанних підприємств з врахуванням їх особливостей.	71
3.2 Досвід зарубіжних країн, щодо розвитку готельно-ресторанних підприємств в сучасних умовах господарювання	86
Висновки до 3 розділу.....	92
ВИСНОВКИ	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	97
ДОДАТКИ	108

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний стан реформування економіки держави, зростання впливу зовнішніх факторів на результативність в галузі гостинності залежить від стану та особливостей розвитку в цій галузі, спонукає до нових організаторських рішень та дій, з метою забезпечення тривалого конкурентоспроможного існування.

Політична ситуація держави, економічна небезпека та нестабільність, брак фінансових коштів це ряд чинників, які впливають на функціонування підприємств гостинності і змушують їх до гнучкості в напрямках господарювання з метою їх стабілізації і ефективності. Дана ситуація потребує врахування регіональних та інших особливостей розвитку готельно-ресторанних підприємств з метою упередженості заперечливого впливу вище вказаних чинників.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання розвитку підприємств досліджувалися в працях таких вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, як: Загорянська О. [34], Кіптенко В. [44], Лупич О.[50], Охота В.[66], Рудьєв В. [79], Ткаченко Т.[85] та інших авторів. Окремі проблеми особливостей розвитку готельно-ресторанних підприємств досліджувалися науковцями, такими як Басюркіна Н. [3], Безручко Л. [4], Мальська М. [52] та інші.

Враховуючи діючий процес дослідження даного питання є потреба дослідити суть технології особливостей розвитку, яка застосовується у сфері готельної індустрії; виокремити зарубіжний досвід розвитку сфери послуг, враховуючи їх регіональні особливості.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи є узагальнення теоретичних основ формування особливостей розвитку готельно-ресторанних підприємств, аналізі діяльності підприємств готельної індустрії та визначені впливу особливостей на розвиток даних підприємств з метою

підвищення їх ефективності та витримці в сучасних умовах господарювання. Відповідно до мети дослідження були поставлені такі завдання:

- розкрити сутність поняття «розвиток»;
- розглянути та узагальнити теоретичні підходи щодо особливостей розвитку готельно-ресторанних підприємств;
- провести моніторинг засобів розміщування туристів в Україні, областях та регіонах та з'ясувати тенденції їх розвитку;
- проаналізувати сучасний стан діяльності готельно-ресторанних підприємств;
- розрахувати та проаналізувати показники діяльності готельно-ресторанних підприємств;
- спрогнозувати діяльність готельно-ресторанних підприємств України на перспективу;
- дослідити зарубіжний досвід діяльності готельно-ресторанних підприємств.

Об'єкт дослідження – діяльність готельно-ресторанних підприємств, що обумовлює особливості їх розвитку.

Предмет – особливості розвитку готельно-ресторанних підприємств.

Методи дослідження. Для досягнення визначеної мети та розв'язання поставлених завдань у роботі використовувались різноманітні методи наукового дослідження: аналізування, порівняння, систематизація та узагальнення – для уточнення сутності та змісту дефініції «розвиток», статистичного та порівняльного аналізу – для дослідження показників діяльності готельно-ресторанних підприємств на національному та регіональному рівнях, графічний і табличний – для наочного відображення аналізу статистичних даних та результатів дослідження; метод узагальнення – для формування пропозицій щодо особливостей розвитку готельно-ресторанних підприємств.

Інформаційною базою дослідження були: законодавчі та нормативно-правові акти щодо діяльності та розвитку готельно-ресторанних підприємств; інформаційні матеріали в розрізі показників, що характеризують діяльність засобів розміщування туристів Державної служби статистики України; нормативно-довідкові матеріали департаменту туризму та курортів; наукові доробки вітчизняних та зарубіжних вчених за темою дослідження.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання матеріалів третього розділу роботи щодо перспективних напрямів розвитку готельно-ресторанних підприємств, а саме:

- 1) реалізація заходів на підприємствах сфери послуг щодо розвитку галузі гостинності, у відповідності до чинного законодавства;
- 2) впровадження нових напрямів розвитку даних підприємств;
- 3) використання інформації щодо досягнень зарубіжних готельно-ресторанних підприємств в особливостях їх розвитку.

Апробація результатів роботи. Результати дослідження доповідалися і мали позитивну оцінку на науково-практичній конференції студентів Кам'янець - Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи 109 сторінки. У роботі: 9 рисунків, 40 таблиць, список використаних джерел - 102 найменувань.

ВИСНОВКИ

Нинішня діяльність готельно-ресторанних компаній в Україні свідчить про низку проблем, притаманних цим підприємствам, зокрема про фонд застарілих готелів та ресторанів, які не відповідають міжнародним стандартам. Низький рівень іноземних інвестицій у будівництво сучасних елітних готельно-ресторанних комплексів. Низький рівень інфраструктури, зокрема адаптовані конференц-зали, фітнес-центри та приміщення, що відповідають європейським стандартам. тощо Частково така ситуація пов'язана з низьким розселенням більшої частини населення України, а також із ситуацією на Сході країни, що певною мірою перешкоджає приїзду іноземних туристів до нашої країни.

Основні висновки, зроблені з роботи:

- дослідження показали, що поняття «розвиток» це система категорій чи закономірностей, тобто це багатогранне поняття, яке включає в себе – чи зміни, зростання і поліпшення; - чи закони, принципи і явища, має велику кількість видів, важливого значення для розвитку готельно-ресторанних підприємств має залучення інвестиційних ресурсів, яке може відбутися при умові інноваційної стратегії розвитку, що в подальшому виведе підприємства на лідируюче місце серед конкурентів;

- Зростання готельного ресторанного бізнесу в Україні не є одним із пріоритетів розвинених країн. Держава не має формального впливу на розвиток цього сектору економіки, а зростання відбувається в результаті: по-перше, хаос; по-друге, немає навченого персоналу; по-третє, немає відповідного обладнання та досвіду для проведення операції в підозрілих ситуаціях відповідно до чинного законодавства;

- важливо розглянути деталі готельної та ресторанної індустрії з наступними коментарями: по-перше, нерозривність процесу створення послуги від моменту видалення до отримання; зв'язок, що пов'язує роботу другої системи обслуговування з роботою системи обслуговування;

- механізми зростання готельно-ресторанних компаній багато в чому впливають на сучасний стан економіки, сприяючи належному зростанню цих компаній у різних галузях;

- в зростання влади готельно-ресторанній індустрії походить від дій людей та їх дій. З розвитком науки та технологій зростає якість та кількість ресурсів, доступних готельним і ресторанным компаніям.

Вирішальне значення для підвищення якості готельного та ресторанного господарства є зростання його ефективності.

Існує багато способів розвитку готельно-ресторанного бізнесу, проте швидке зростання базується на інноваціях, тобто розвиток фізичної та технічної інфраструктури, виробництво інноваційної продукції, розвиток кваліфікації робочої сили, зниження витрат за рахунок скорочення виробництва, тощо

Основною передумовою для здійснення розвитку готелів і ресторанів є повільне зростання площі діяльності, що є результатом інвестицій у застарілі готелі та ресторани та будівництва сучасних елітних будівель. Перешкодою є низькорівнева інфраструктура готелів в країні, такі як конференц-зали, тренажерні зали та апартаменти в європейському стилі, які швидко розширюють індустрію гостинності.

За участю інвесторів гостинності будуть створені нові інституційні підрозділи та відбуватиметься подальше зростання. Утворення нових форм організації готельно-ресторанних підприємств дають можливість до ефективного розвитку даних підприємств.

Після аналізу статистичної інформації по Україні, по областях для повноти аналізу зроблено сумарне дослідження по п'ятьом регіонам України (враховуючи кліматично-географічне розташування регіонів, з врахуванням наявної культурно-історичної спадщини).

Таким чином, проводячи дослідження основних показників діяльності готельних підприємства України необхідно зазначити, що не зважаючи на ряд передумов необхідно покращувати якість надання послуг, щоб вона

відповідала міжнародним стандартам і тоді кількість колективних засобів розміщення, юридичних осіб зросте й відповідно зросте джерело надходжень до бюджетів всіх рівнів.

При дослідженні основних показників розвитку готельного господарства України слід розглянути необхідність підвищення якості обслуговування відповідно до міжнародних стандартів, а потім збільшення кількості партнерств та організацій легальних за певних умов, що збільшить надходження до бюджетів.

Зростання індустрії гостинності, вплив кожного фактора на успіх компанії в різних сферах та її оцінки кращих практик розвитку цих компаній, особливо в Україні і особливо в кожній країні. Збільшити кількість робочих місць, збільшити фінансування, підвищити якість послуг. Очікується, що успіх процесу розвитку туризму буде очевидним у всіх аспектах розвитку туризму без інтеграції стратегічного напрямку: національного, регіонального та туристичного бізнесу, а також відповідної туристичної галузі. Це партнерство забезпечить досягнення українською туристичною індустрією високого рівня зростання в індустрії гостинності.

Усі країни світу, які працюють над покращенням туризму, повинні зосередитися на вдосконаленні готельної індустрії. Необхідно вдосконалювати бізнес-практики, орієнтуватися на рекламу, організовувати різноманітні виставки та виставки гостинності, залучати співробітників з-за кордону, створювати навчальні школи.

Отже, провівши дослідження по особливостям розвитку готельно-ресторанних підприємств було вказано на проблеми, які необхідно вирішити з метою ефективного розвитку даних підприємств, в результаті чого зростуть надходження до бюджетів, зросте зайнятість населення, підвищиться рівень оплати праці персоналу, підвищиться якість наданих послуг, виведення на міжнародний рівень сітки готельно-ресторанних комплексів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз / В.Г. Андрійчук – К.: КНЕУ, 2006. – 292 с.
2. Артюхова І.В. Чинники формування й збереження конкурентних переваг підприємства туристичної галузі / І.В. Артюхова // Вісник економічної науки України. 2011. № 2 (20). С. 11–14.
3. Басюркіна Н.Й. Проблеми розвитку і особливості державного регулювання готельно-ресторанного бізнесу в Україні [Текст] // Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції «Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття» (м.Одеса, 5-8 жовтня 2016р.). Одеса: ОНАХТ, 2016. -318 с. – С. 85-92.
4. Безручко Л. Сучасний стан та перспективи розвитку готельних мереж у світі та Україні / Л. Безручко, Ю. Жук // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2018. – Випуск 45. – С. 273–280.
5. Безуглий І.В. Інноваційна основа формування національних готельних мереж України / І.В. Безуглий // Економіка та управління національним господарством. – 2018. – Випуск 22. – С. 136–141.
6. Беляк Т.О. Корпоративна культура: сутність принципи, моделі та механізм [Текст] / Т.О. Беляк// Проблемы социально-экономического развития предпринимательства: Научный журнал «Економика и финансы» (Украина) совместно с Publishing house «BREEZE» (Canada): Монреаль, Канада, 2014. – Том 1. – С. 193-199.
7. Боумэн К. Основы стратегического менеджмента / К. Боумэн; [пер. с англ. под ред. Л.Г. Зайцева, М.И. Соколовой]. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 175 с.
8. Бурак Т.В. Готельні мережі: еволюція та становлення. Бізнес-Інформ, 2014. № 8. С. 179-183.
9. Бурденюк Т.Г. Стратегічний аналіз критеріїв конкурентоспроможності підприємств : Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2014. №1 (28). С. 39–50.

10. Бурий С.А. Інноваційний потенціал у сфері готельно-ресторанного бізнесу та туризму /С.А. Бурий // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2014. – № 5. – Т. 2. – С. 201.
11. Василенко В. А. Діагностика устойчивого розвитку підприємств: монографія / В. А. Василенко. – К. : Центр учебной литературы, 2005. – 142 с.
12. Василюк С. М. Особливості формування стратегій розвитку для малих підприємств. Ефективна економіка. 2020. № 1. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7611> (дата звернення: 28.11.2021). DOI: [10.32702/2307-2105-2020.1.151](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.1.151)
13. Відоменко І.О., Діденко Н.С. Дослідження сучасного стану готельного господарства України та його вплив на формування стратегії просування послуг індустрії гостинності : Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2016. № 21. С. 64-68.
14. Вінніченко І.І.Сутнісна характеристика розвитку підприємства соціально-економічної системи/ І.І.Вінніченко//ЕКОНОМІКА, ФІНАНСИ, ПРАВО. – 2012. – №5. – С. 8-13.
15. Влащенко Н. М. Інноваційні технології в готельному господарстві. Конспект лекцій / Н. М. Влащенко. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 89 с.
16. Воронков Д. К. Розвиток підприємства : управління змінами та інновації: монографія / Д. К. Воронков, Ю. С. Погорелов. – Х. : АдВА, 2009. – 436 с.
17. Врублевська О. О. Клімат України та прикладні аспекти його використання : навчальний посібник Одеса : ТЕС, 2012. 180 с.
18. Всесвітня туристична організація. URL : <http://www2.unwto.org>.
19. Галасюк К. А. Оцінка інноваційного потенціалу підприємств готельного господарства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Одес. нац. екон. ун-т. – Одеса, 2016. 20 с.

20. Гнатенко А.І., Поліщук Ю.А. Актуальні питання запровадження стратегічного підходу в менеджмент підприємств України : Збірник «Теорія та практика державного управління». Київ: НАДУ, № 2(57). 2017. С.1-7.

21. Горіна Г.О. Конкуренентоспроможність країни у туристичній галузі: нові підходи до визначення. Вісник Хмельницького національного університету, 2015. № 4. Т. 1. С. 203–207.

22. Горіна Г.О. Розвиток ринку туристичних послуг України в умовах просторової поляризації : дис. д-ра екон. наук : 08.00.03. Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля», Дніпро, 2017. 493 с.

23. Графська О.І., Боратинський О. В., Євдощенко О. В. Вплив держави на формування ціни в підприємствах готельного бізнесу в Україні в період пандемії COVID-19. П'ятдесят перші економіко-правові дискусії : матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Львів, 2020. С. 3-5.

24. Давидова О.Ю. Концептуальні фактори розвитку готельно-ресторанної галузі / О.Ю. Давидова, В.Ю. Ліннік // Вісник ОНУ імені Мечнікова. – 2015. – Т.20. – Вип.6. – С.38.

25. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua> .

26. Драпушко Р. Туристичний потенціал України: стан, проблеми та перспективи розвитку. Київ: Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи, 2007. 152 с.

27. Друкер П.Ф. Енциклопедія менеджмента / П.Ф. Друкер. – М.: «Вільямс», 2004. – 432 с.

28. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 224 с.

29. Економіка підприємства: підручник / М.Г. Грешин, В.М. Колот, О.Г. Мендрул та ін. / за заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко. – Вид. 4-те. – К.: Вид-во КНЕУ, 2009. – 816 с.
30. Економіка регіонів у 2015 році: нові реалії і можливості в умовах започаткованих реформ.[Текст]. – К.: НІСД,2015. 92с.
31. Економічний енциклопедичний словник: У 2 т. Т. 1 / за ред. С. В. Мочерного. — Львів: Світ, 2005. — 616 с.
32. Енциклопедичний словник-довідник з туризму / В. А. Смолій, В. К. Федорченко, В. І. Цибух. – Київ : Слово, 2006. – 372 с.
33. Єпіфанова І.Ю. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності / І.Ю. Єпіфанова,В.С. Гуменюк // Економіка і суспільство. 2016. Вип. 3. С. 189–192.
34. Загорянська О.Л. Оцінка конкурентоспроможності екологічних готелів у сучасних умовах господарювання [Електронний ресурс] / О.Л. Загорянська // Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища. – 2018. – Випуск 22. – С. 662–668. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/125.pdf> .
35. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.1992 р. N 2343-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2343-12>
36. Закон України «Про курорти» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text>.
37. Закон України «Про особисте селянське господарство» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15> (дата звернення: 13.04.2021),., 23.04.21р. Економічні, екологічні та організаційні аспекти розвитку потенціалу підприємств туристичної індустрії та суміжних галузей в умовах світової економічної кризи.
38. Закон України «Про туризм». від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>

39. Захаров С. Г. Державне регулювання якості готельних послуг шляхом їх сертифікації. Держава та регіони. Серія: Державне управління. 2015. № 1. С. 10-15.

40. Зінько Ю. Збереження і сталий розвиток Карпат: навчальний посібник зі сталого туризму . URL: http://www.heifer.org.ua/heifer/files/Staly_rozvytok_Karpat.pdf. (дата звернення: 12.04.2021).

41. Зміни до державної програми «Доступні кредити 5-7-9%» для підтримки малого та середнього бізнесу в умовах карантину URL: <https://bit.ly/3arudTC> (дата звернення: 14.04.2021).

42. Іванов А.М. Інформаційне забезпечення державного управління сферою туризму : Туристичний, готельний і ресторанний бізнес: інно-вації та тренди [Електронне видання] : тези. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7 квіт. 2016 р.) / відп. ред. А.А. Мазаракі. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. С.33-34

43. Кирилов Ю.Є., Грановська В.Г., Алещенко Л.О. Економічний механізм формування конкурентних переваг суб'єктів туристичної галузі. Економіка АПК. 2020. №5. С. 45-55.

44. Кіптенко В. М. Менеджмент туризму: підручник. Київ : Знання, 2010. 502 с

45. Козаченко А. В. Управление крупным предприятием: монография / А. В. Козаченко, А. Н. Ляшенко, И. Ю. Ладыко и др. – К. : Либра, 2006. – 384 с.

46. Колективні засоби розміщення в Україні в 2017 році : статистичний збірник [Електронний ресурс]. – Київ, 2018. – Режим доступу : https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_kzr_2017.pdf .

47. Левковська Л., Чабан Р., Мунін Г. Стан і перспективи розвитку туризму та готельного бізнесу в Україні // Економіка України. – 2003. - № 6. – С. 31-36.

48. Литвинова О.В. Стратегія розвитку сталого туризму в Україні: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.00. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Донецьк, 2013. 19 с.

49. Лотиш О.Я. Стратегічні підходи до розвитку ринку туристичних послуг в Україні : Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017. С.134-138.

50. Лупич О.О. Вплив сучасних тенденцій індустрії гостинності на перспективи її розвитку в Україні / О.О. Лупич // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2016. – Випуск 1(47). – Т. 2. – С. 78–82.

51. Лупич О.О. Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності / О.О. Лупич // Регіональні проблеми розвитку територіальних систем: теорія, практика, перспективи: матеріали Міжнародної науковопрактичної конференції, Частина 3, 15-16 квітня 2016 р. / ред. кол. М.А. Лендел (гол. ред.) та ін. – Ужгород: Вид-во «ФОП Сабов А.М.». – 204 с. – С. 83 – 87.

52. Мальська М. П. Готельний бізнес: теорія та практика : підручник / М. П. Мальська, І. Г. Пандяк. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.

53. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг : підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – Київ : Знання, 2008. – 661 с.

54. Мальська М. П. Організаційно-економічний механізм управління сфери готельного господарства в Україні : монографія / М. П. Мальська, В. Л. Кізима, І. З. Жук. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2016. – 215 с.

55. Манько А. М. Потенціал природних краєзнавчо-туристичних ресурсів України // Вісник Львівського університету. Львів : 2014. С. 192–200.

56. Матвійчук Л.Ю., Лепський М.І. Міжнародний досвід розвитку туристично-інформаційних центрів : Туризм: реалії та перспективи сталого розвитку : [електронне видання] : матеріали доп. Міжнар. наук.-

практ. конф. (Київ, 23–24 жовт. 2014 р.) / голова редкол. С.В. Мельниченко. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. С.80-81.

57. Мелень О.В. Актуальні питання прибутковості підприємства та шляхи її збільшення / О.В. Мелень, Ю.Ю. Холондач // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ «ХПІ». 2015. № 25 (1134). С. 123–126.

58. Месель-Веселяк В.Я. Аграрна реформа і організаційно-економічні трансформації у сільському господарстві: доповідь на 12-их річних зборах Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників 25-26 лютого 2010 року / В.Я. Месель-Веселяк. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2010. – 57 с.

59. Назарчук Т. В., Косіюк О. М. Менеджмент організацій: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 560 с.

60. Нові послаблення карантину: як МОЗ пропонує працювати готелям, фітнес-клубам і транспорту. Ліга 360. 19.05. 2020. URL: https://biz.ligazakon.net/ua/news/195407_nov-poslablennya-karantinu-yakmoz-proponu-pratsyuvati-gotelyam-ftnes-klubam-transportu.

61. Овчаренко Л.В. Развитие гостиничного бизнеса: современные мировые тенденции / Л.В. Овчаренко, А.В. Овчаренко // Мир человека. – 2009. – Т. 9. – № 1. – С. 120-126.

62. Ольшанський О.В. Заходи підвищення конкурентоспроможності підприємств туристичного профілю. Харків: ХДУХТ. 2013. С.291-297.

63. Організація готельного господарства: [підручник] / С.І. Байлик, І.М. Писаревський; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 329 с.

64. Осипова Т.В. Теоретичні аспекти трактування прибутковості в сучасних умовах господарювання /Т.В. Осипова // Управління розвитком. 2012. № 1. С. 82–84.

65. Остапенко Я.О. Статистичний аналіз підприємств готельного господарства та прогнозування його розвитку / Я.О. Остапенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 8. – С. 1216-1221.

66. Охота В. І. Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємств готельної індустрії / В. І. Охота // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 5. – С. 46–49.

67. Пащенко О. П. Стратегічне управління розвитком підприємства / О. П. Пащенко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. - № 2. – Т.2. – С. 99 – 103.

68. Перспективи розвитку туризму Хмельницької області URL : <http://tourism-book.com/books/book-42/chapter-1451/> (дата звернення: 24.08.2019).

69. Погорелов Ю.С. Категорія розвитку та її експлейнарний базис [Електроний ресурс] Режим доступу: http://tppe.econom.univ.kiev.ua/data/2012_27_1/Zb27_1_04.pdf

70. Поддерьогін А.М. Фінанси підприємств : підручник / А.М. Поддерьогін – 8-е вид. – К. : КНЕУ, 2013. – 385 с.

71. Подлепіна П.О. Тенденції розвитку готельного господарства України в умовах турбулентності. Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна. 2016. № 5. С. 154-159.

72. Портер М. Конкуренция / М. Портер. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2005. — 608 с.

73. Проблемы и перспективы развития туризма в Украине и мире: управление, технологии, модели: [монография] / Науч. ред. проф. И.Н. Волошина. – Луцк : РВВ Луцкого НТУ, 2015. – 328 с. 257.

74. Про внесення змін до Закону України “Про туризм” : Закон України №1282–15 [від 18.11.2003 р.] [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №13. – С. 180. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1282–15/page> 8. World Tourism

Organization UNWTO [Electronic recourse]. – Mode of access : <http://www2.unwto.org/>.

75. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження Кабінету міністрів України № 168 від 16.03.2017. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80> (дата звернення 21.10.2020).

76. Раєвцева О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі: монографія / О. В. Раєвцева. – Х. : «ІНЖЕК», 2006. – 496 с.

77. Рогач С. М., Гуцул Т. А., Ткачук В. А. Економіка і підприємництво, менеджмент. Київ : Видавничий центр НУБіП України, 2015. 726 с.

78. Розвиток сталого сільського туризму : тематичний довідник / Упоряд. Т. Пашенко та ін. URL:http://www.prismanet.gr/urtl/cms/content/downloads/Guide_Final_UkrainianVis.pdf. (дата звернення: 12.04.2021).

79. Рудьєв В. А. Менеджмент: навч. посіб. / В.А. Рудьєв, С.О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.

80. Семенов В. Ф., Герасименко В. Г. Управління регіональним розвитком туризму: навч. посіб. Одеса: ОДЕУ, 2011. 225 с.

81. Сердюк В. Н. Теоретические основы управления стратегическим развитием субъектов реального сектора экономики / В. Н. Сердюк // Економіка і організація управління. – 2008. – Вип. № 4. – С.13 – 27.

82. Статистичні збірник «Регіони України» 2017. Частина 1. Київ : Державна служба статистики України. 2017. 323 с.

83. Стратегічний аналіз фінансового потенціалу туристичного підприємства: теорія, методологія, організація : дис. д-ра екон. наук : 08.00.09. Житомирський державний технологічний університет, Житомир, 2017. 41 с.

84. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. – URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/en/168-2017-%D1%80> (дата звернення: 20.09. 2020).

85. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму : від теорії до реалії / Т.І. Ткаченко // Туризм: реалії та перспективи сталого розвитку : матеріали доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23–24 жовт. 2014 р.) / голова редкол. С.В. Мельниченко. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. С.41-43.

86. Томпсон А. А. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд: [пер. с англ. под ред. Н. М. Макаровой]. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2006. – 928 с.

87. Трегубов О.С. Особливості туристичної індустрії та її роль в економіці : Економіка і організація управління. №1 (21). 2016. С.190-200.

88. Туризм в Україні: куди їдуть найбільше і які напрями потрібно розвивати. URL: <http://expres.ua/news/2017/10/05/265404-turyzm-ukrayini-kudyuidutnaybilshe-napryamypotribno-rozvyvaty>

89. Туризм: реалії та перспективи сталого розвитку : [електронне видання] : матеріали доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23–24 жовт. 2014 р.) / голова редкол. С.В. Мельниченко. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 418 с.

90. Туристичний, готельний і ресторанний бізнес: інновації та тренди : тези. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7 квіт. 2016 р.) / відп. ред. А.А. Мазаракі. Київ: нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 362 с.

91. Фатхутдинов Р. А. Управление конкурентоспособностью организации: учебник / Р. А. Фатхутдинов. – М. : Изд-во «Эксмо», 2005. – 544 с.

92. Фаэй Л. Курс МВА по стратегическому менеджменту / Л. Фаэй, Р. Рэнделл: [пер. с англ. В. Егорова]. – М.: Альпина Паблишер, 2002. – 608 с.

93. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 312 с.

94. Шацька З. Я., Шевель А. А. Організація роботи підприємств готельної сфери в умовах пандемії COVID19. Ефективна економіка, 2020. №10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2020/53.pdf
95. Шаповал В.М. Розробка актуальних економічних стратегій підприємств туристичної галузі України: Приазовський економічний вісник. Запоріжжя: Класичний приватний університет. Випуск 2(02). 2017 С.80-85.
96. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: підручник / З. Є. Шершньова. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.
97. Шкода Т.Н. Сутність соціального розвитку підприємства / Т.Н. Шкода // Вісник Національного технічного університету “ХПІ”: Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків, 2012. – № 16. – С. 79-64.
98. Шляга О.В. Прибуток та рентабельність як показники ефективності виробництва / О.В. Шляга, Л.І. Шипуля // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2014. № 8. С. 75–81.
99. Юшкевич О. О. Систематизація поглядів до теорії розвитку підприємства як відкритої системи / О. О. Юшкевич // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. – 2011. – № 2 (56). – Ч. 2. – С. 179 – 183.
100. Як криза вплинула на готельну нерухомість в Україні? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://realt.aviso.ua/uk/news?id=265504d9-3a83-4f65-ba9e-60f3717e4f95>
101. Skrypko T., Popadynets N., Garasymliuk M., Topchiy O. Analysis And Modeling Of The Impact Of Factor Determinants On Functioning Of Hotel Economy In Ukraine Studies of Applied Economics: The Recent Economic Trends and their Impact on Marketing, 2020. Vol 38, No 3 (1). URL: [https://dx.doi.org/10.25115/eea.v38i3%20\(1\).3976](https://dx.doi.org/10.25115/eea.v38i3%20(1).3976)
102. Stehnei M., Irtysheva I., Boiko Y. Modeling of strategic control system in the context of sustainable development of enterprise. Problems and Perspectives in Management, 2017. Volume 15. Issue 3. pp. 212-223.